

**משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א' לפיתוח פדגוגי
תכניות לימודים ייחודיות**

שם ביה"ס/המוסד: מוזות תיכון לאומנויות

שם התכנית הייחודית: מוזיקה

תחום הדעת: אומנויות

מספר יחידות הלימוד: 5

סמל מוסד: 542035

מעודכנת לשנה"ל תש"ף

מוזות - תיכון לאומנויות

תכנית לימודים ייחודית במגמת מוסיקה (5 יח' לבגרות) משנת תש"ע

מעודכנת לשנת תש"ף

כתב: אראל פז
ערך: נדב רובינשטיין

תוכן עניינים

1. רקע כללי על מזוזות 4
2. תכנית מגמת מוסיקה 10
3. תכנית לימודים בתרבויות המוסיקה (תולדות וספרות) לבגרות 1 יח' 14
4. תכנית לימודים בתיאוריה, פיתוח-שמיעה וסולפג' לבגרות 2 יח' 26
5. נספח – קורות חיים של מורי המגמה 33
6. נספח – סיכומי שיעור תולדות המוסיקה 37

1. רקע כללי על מחוזות

מחוזות, בית ספר תיכון לאמנויות, פתח את שעריו בספטמבר 2005 ביפו העתיקה ופותח את **השנה החמישית**. המקום מיועד לבני נוער שחוו **משברי חיים ונמצאים במצבי סיכון ומצוקה** ורוצים לשלב לימודי אמנות בלימודים לבגרות. מחוזות מעניק הזדמנות לבני נוער הזדמנות-ליצירה, למידה ופיתוח רגשי - כדי לאפשר להם להצליח בחייהם הבוגרים. המקום מעניק להם כלים ויכולות **כבני אדם וכיוצרים**.

לאחר תהליך קבלה ומיון מותאמת לכל תלמיד **תכנית אישית**, שכוללת לימודים עיוניים לבגרות, לימודי אמנות (לבגרות), טיפול וליווי אישי, הדרכת הורים והתנדבות בקהילה. כל זאת מתוך תפיסה פסיכוסוציאלית המובילה את האוריינטציה הטיפולית חינוכית של המקום.

מחוזות פועל **כמרכז יום** ומעורב באופן כוללני במעגל חייהם של תלמידיו, מתוך אמונה בבני הנוער וביכולותיהם, ובמקביל דורש מחויבות והשתדלות מצדם. **המענה הוא חינוכי, טיפולי, שיקומי**.

התכנית וסדר היום: הלימודים מתחילים בכיתה י' ו**נמשכים שלוש שנים**. בכל שכבה לומדים עד 30-35 תלמידים. יום הלימודים נפתח בשעה 9:00 ומסתיים ב-18:00. במהלכו בני הנוער לומדים בכיתה ובאופן פרטני, יוצרים ולומדים אמנות, משתתפים במפגשים חברתיים, יוצאים להתנדב במקומות שונים בקהילה ומקבלים ארוחות בוקר וצהריים. כמו כן מספק בית-הספר טיפול אישי לתלמידים והדרכה להורים. **מחוזות מפעילה תכנית מנטורינג וטיפול בבוגרים למשך 3 שנים** מיום סיום לימודיהם. עד היום סיימו את בית הספר 50 בוגרים.

מחוזות מייצג תפישת חברתית-תרבותית הרואה בעשייה האמנותית גורם רב השפעה **בקידום מתבגרים בסיכון**. בהתאם לכך, התכנית מבוססת על מכלול מגוון של חוויות למידה והתנסויות מעשיות ומלווה את בני הנוער בהתמודדותיהם היומיומיות.

החזון של מחוזות הוא לממש את היכולת של בני נוער במצבי סיכון; לגלות, לפתח ולהעצים את הפוטנציאל היצירתי והאישי הגלום בהם; לספק להם הזדמנויות לחשיפה והתנסות בתחום האמנות, ומתוך כך לתרום לעיצוב עתידם האישי ולהשתלבותם היצרנית בחברה.

2. **מבנה ארגוני:** מחוזות הוא **אבטיפוס ארצי**, הוא פועל כתכנית עצמאית בעמותת **טופו-עמותה לקדום ורווחת ילדים ובני נוער (ע"ר)**, המנוהלת על ידי קבוצת מומחים מובילים בתחומם שנרתמו בהתנדבות לעמותה.

שלושה מעגלי מתנדבים מאפשרים את קיום מחוזות: **מעגל המחוזות** הוא מעגל המנהיגות; **ידידי המחוזות** מספקים סיוע ותמיכה בתחומים ספציפיים; המעגל השלישי כולל כ-50 **מתנדבים** שמגיעים לבית הספר מדי שבוע. יוזמות הפרויקט והמנהלות בפועל הן ורד ניצני וליטל וסרמן.

3. המטרות של מחזות

התפתחות אישית של בני נוער – לתרום לרכישתן של מיומנויות חיים בסיסיות ולסייע
בנייתוב הזעם, התסכול וההרס אל יצירה, צמיחה והתפתחות.
יצירה – לחשוף ולקרב בני נוער במצוקה לאמנות, לקדם ולפתח את יכולותיהם ולממש את
הפוטנציאל האמנותי הגלום בהם.
הישגים לימודיים – להקנות לתלמידים השכלה פורמאלית וזכאות לתעודת בגרות.
ידע מקצועי – ללמד את שפת האמנויות בצורה מקצועית ורצינית.

4. תהליך ההפניה והקבלה למחזות:

בני הנוער מופנים למחזות – על ידי עו"ס מהרווחה, קציני מבחן, קב"סים, דרך העירייה
במקרים של נשירה. מטפלים מבריאות הנפש, פנימיית, חבר מביא חבר, אחים/משפחה.

הקריטריונים להתקבל למחזות:

1. בני נוער שנשרו מהמסגרות.
 2. בני נוער בעלי עניין באמנות באחד מהתחומים. (לא כשרון או ניסיון קודם).
- בכדי להתקבל למחזות יש לעבור תהליך של בדיקת התאמה הכולל:**
1. מפגש הכרות ראשון עם נער/ה, הורה, וצוות המנהלות. (אנו מתעקשות על נוכחות
הורה במפגש זה ועושות הכנה בכדי שתמיד יהיה הורה)
 2. מבדק בעברית, אנגלית, מתמטיקה. בכדי לזהות מה הידע שיש לנער/ה
 3. אודישן למגמה אליה מבקשים להתקבל. לתאום ציפיות ובדיקת התאמה בסיסית.
 4. ראיון אישי של הנער/ה ומנהלת. אינטק פסיכו סוציאלי.
- אחרי שלבים אלה אנו מודיעות על קבלתו של התלמיד ללימודים במחזות.

5. מחזות פועל זו השנה התשיעית לפי פדגוגיה המכוונת להוראה של תלמידים בעלי פערי
ידע, קשיי למידה והפרעות קשב וריכוז (על בסיס אורגני או רגשי). בהנחיה והובלה של **הרכזת
הפדגוגית** – דגנית מלל שחר (בעלת תואר בחינוך מיוחד, מוסמכת לאבחונים דידקטיים ובעלת
ניסיון בעבודה פדגוגית בהכנה לבגרות בבית הספר בכלא השרון לנוער).

שיטת ההוראה והלמידה במחזות:

1. חלוקה לקבוצות למידה בכתות של עשרה תלמידים,
2. סיוע פרטני על ידי מתנדבים. 3. אמון ותרגול במסגרת מחזות. 4. בניית מערכת תלת שנתית
ופריסה של תחומי הלמידה באופן מודולרי שמקל על התלמידים. 5. התאמת הלמידה לכל
תלמיד. 6. ארגון התאמות ואבחונים לכל התלמידים הזקוקים לכך. 7. בניית ספרי לימוד פנימיים
של מחזות, כולל קלטות שמיעה של החומר הנלמד. 8. הוראה של אסטרטגיות למידה ועבודה
על הרגלי למידה. 9. הנחייה והדרכה של הצוות בהתמודדות עם תלמידים חסרי מיומנויות

למידה ועם קשיי התמדה ותלמידות אל מול מבוגרים בעלי סמכות. 10. כל התלמידים לומדים לקראת בגרות - אין הסללה, כל אחד ניגש כפי יכולתו.

6. אמנויות במחזות

העשייה האמנותית היא לב העשייה במחזות. זהו המקום הראשון בארץ בו בני נוער במצבי סיכון ומצוקה לומדים לבגרות לימודי אמנות מקצועיים ורחבים הכוללים לימודים מעשיים ועיוניים באמנות (12 ש"ש כל שנה) בתחומי: **מוסיקה, אמנות פלאסטית ותיאטרון** בהיקף של 5 יח"ל לבגרות. המגמות במחזות הוקמו ופועלות בשיתוף מקצועי גופים אמנותיים מהשורה הראשונה בארץ: אמנות פלאסטית- בשיתוף **מוזיאון תל אביב לאמנות**. מגמת המוסיקה בשיתוף **בית ספר רימון למוסיקה**. מגמת התיאטרון בשיתוף פעולה עם תיאטראות שונים. **גלריית זומר** פרסה את חסותה בהתנדבות בפרויקט הגמר של תלמידי יב' מגמת אמנות פלאסטית והתערוכה של הבוגרים התקיימה זו השנה השנייה בחלל הגלריה. בכל התחומים מעלים התלמידים הפקות והופעות במהלך השנה עד לפרויקט הגמר- הבגרות בשנה השלישית.

7. שישה מחזורי בוגרים סיימו את לימודיהם במחזות, להלן תאור הישגיהם:

63% מהבוגרים התגייסו **לצבא או לשירות לאומי**. האחרים עובדים **בעבודה** קבועה ומתפקדים באופן נורמטיבי ויצרני. חלק אחר פנה ללימודי קורסים מקצועיים .

100% מבוגרי מחזור ה' (סיימו בקיץ 2012) מיועדים ומשובצים לשירות צבאי או לאומי. רב המתגייסים מחזיקים מעמד בשרות הצבאי. 90% ממתגייסי המחזור הראשון מסיימים שירות בימים אלה ומשתחררים. התפקידים בהם השתלבו בצבא הם: לוחמים, ממר"מ, נהיגה וטכנאות. 90% מהבוגרים **לא חזרו להתנהגויות סיכון הרסניות** של שימוש בסמים, שוטטות, עבריינות, פגיעות עצמיות. רב התלמידים שסבלו מבעיות נפשיות מתפקדים ואינם סובלים מהתפרקויות וחוסר תפקוד.

60% מהבוגרים זכאים **לתעודת בגרות מלאה**. 71% מהבוגרים עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במגמת **האמנות**. חלקם משלימים ונבחנים כיום בבחינות הבגרות החסרות להם. 50% מאמינים כי **יעסקו בעתיד באמנות**, ומביעים עניין להמשיך וללמוד אמנות או תחומים הנושקים לאמנות. רובם ממשיכים לעסוק ולהתאמן בתחום האמנות שלהם בעיקר בנגינה.

אנו **מלווים את הבוגרים במשך 3 שנים**, לאחר שסיימו את לימודיהם בכיתה יב'. המטרה היא לבנות תוכנית המשך הכוללת שירות צבאי או לאומי, עבודה, לימודים ומגורים. לכוון בהתמודדויות השונות להמשך בניית אופק התפתחות.

8. השותפים

בית הספר מזות פועל בשותפות עם:

משרד החינוך והתרבות, אגף שח"ר, המחלקה למרכזי חינוך וכיתות אתגר.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים- השרות לשיקום נוער.

עיריית תל אביב יפו,

מרכז מאירהוף לחינוך לאמנות של מוזיאון תל אביב, במגמת האמנות הפלסטית.

שותפים מייסדים: טופז- עמותה לרווחת ילדים ונוער.

אשלים – ג'וינט ישראל

והמוסד לביטוח לאומי – הקרן לפיתוח שירותים לילד ונוער.

רימון, בית הספר לג'אז ולמוזיקה בת זמננו.

מעגל המזות הועד המנהל: אורה נפתלי, אתי קני, דפנה ארנון, ורד פישר, נטלי

טיומקין בארינבוים, מיכל סיני, נטע סגל, נעמי קוליץ, עירית זומר, ריקי לוי.

סיכום

במזות ניתנת הזדמנות אמיתית ושווה לנוער שנפלט מהמסגרות הלימודיות, לרכוש ידע, לגשת לבחינות בגרות ולעבור תהליך התפתחותי אישי משמעותי, לקראת חיים בוגרים ויצרניים. מתוך כך, אנו מתאימים את כל תוכניות הלמידה שלו לפערים, קשיי למידה והקשיים הרגשיים שאיתם מגיעים התלמידים.

חשוב לציין, שאנו דורשים מהתלמידים התמדה בנוכחות, השקעה, מאמץ והתמודדות עם הקשיים הנסיבתיים, משפחתיים, רגשיים ולימודיים שאיתם הם מגיעים. רק כך אנו מאמינים, אדם יכול ליצר שינוי בדפוסי חיים ולבנות לעצמו שאיפות וחלומות, מתוך ביטחון עצמי ותחושת מסוגלות.

מוזות – תכנית מגמת מוסיקה

מגמת המוסיקה במוזות רואה עצמה מחויבת ליצור תהליכים חינוכיים, חברתיים ותרבותיים משמעותיים. **מטרות על:**

טיפול הידע והעשייה המוזיקלית כמקור השראה בעיצוב תהליכים חינוכיים, חברתיים ותרבותיים המבטאים את העשייה הפסיכו- חינוכית במוזות. חינוך מוזיקלי כגורם מעצב את אישיותו של התלמיד בהווה ובעתיד.

העשרת עולמו התרבותי של התלמיד בתחום המוסיקה, תרבויות המוסיקה, חשיפה לסגנונות מוזיקליים ומאפיינים סגנונות של התקופות השונות.

בניית סביבת למידה המותאמת לצורכי התלמידים ע"י טיפוחה של היכולת אישית תוך קידום וסיוע במיצוי יכולות התלמיד והטמעת חשיבות תהליך הצמיחה ע"י עיסוק שיטתי בתחומי במוסיקה השונים: מעשי, תולדות ותיאוריה.

יצירת אקלים חברתי תרבותי מיטבי שיאפשר תפקוד משמעותי וחוויתי במסגרת המפגש המוסיקלי המעודד סובלנות, כבוד ומחויבות.

מטרות אופרטיביות:

התלמיד יכיר את השפה המוסיקלית על מרכיביה.

התלמיד יכיר סגנונות מוסיקליים ויזהה את המרכיבים המוסיקליים המאפיינים את התקופות השונות.

פיתוח יכולות קוגניטיביות- כגון: תכנון, הערכה, השוואה והסקה.

פיתוח מוטיבציה והקניית כלים ומיומנויות לקבלת ונטילת אחריות ומעורבות חברתית.

פיתוח התלמיד בתחומי עניין אישיים וחברתיים במימוש עצמי

תכנון תכני ההוראה

בתכנון תכני ההוראה ללומדים שונים המורה מתייחס אל מורכבות החומר והתאמתו ללומדים שונים בכיתה, אל כמות החומר הנלמד, אל ידע העולם הנדרש להבנתו, אל רציפות לימוד התכנים בין הנושא הנלמד לזה שקדם לו.

ההוראה במוזות הינה: **הוראה המותאמת** המאפשרת לצוות ההוראה להתמודד עם שונותם של תלמידיהם בבואם לממש מטרות לימודיות, חברתיות ואישיות.

דוגמאות לדרכים אפשריות ליישום הוראה מותאמת\מכוונת ללומד :

- (1) פיתוח חשיבה והבניית הידע בדרכים משמעותיות. שילוב אסטרטגיות חשיבה מסדר גבוה בהוראת התכנים: שאלת שאלות, השוואה, זיהוי רכיבים וקשרים, הסקה והבניית מושגים בתחום.
 - (2) הקניית הרגלי למידה, האזנה למוסיקה והתנהגות בחברה במוזות ומחוצה לה (באולם קונצרטים וכו')
 - (3) הצגת תכני הלימוד כך שיפנו לערוצי קליטה חושיים שונים (חזותי-שמיעתי) - רב ערוציות, פנייה למגוון צורות הצגה לגבי אותו נושא .
 - (4) יצירת מוטיבציה מתמדת ע"י גיוון בשיטות ההוראה והלימוד- למידה פעילה וחוויתית (סיעור מוחין, האזנה, נגינה, שימוש באמצעי עזר\וידאו).
 - (5) הקניית ידע מוסיקלי, כלים , מיומנויות ואסטרטגיות למידה לקראת התמודדות עם בחינות הבגרות העיוניות.
 - (6) לאפשר הזדמנות לחוות הצלחה אמיתית בעשייה ולמידה מוסיקלית, חוויות שיחזקו את תחושת המסוגלות של התלמיד ודימויו העצמי.
- התערבות דידקטית מותאמת לכל תלמיד בהתאם לתחומי החזק ולתחומים לחיזוק.
היא כרוכה בסיוע בפיתוח אסטרטגיות למידה יעילות, בהקניית הרגלי למידה תואמים.

למחוזות מתקבלים תלמידים למגמת המוסיקה, ברובם ללא רקע לימודי קודם. איכויות הנגינה בתחילת דרכם במחוזות, נמוכות מאוד, אך אנו מזהים את פוטנציאל היכולת בתהליך הקבלה ובו משקיעים. ההשקעה היא רבה – החל בלמידת הבסיס של קריאת תווים, דרך למידה והבנה של כלי הנגינה וכלה במיומנות של נגינה בהרכבים בדגש על עבודת צוות כהרכב מוסיקלי. כל התלמידים במגמה מקבלים שיעורים פרטיים בנגינה בבית הספר, ובמקרים אחדים אפילו שני שיעורים פרטיים בשבוע. המורים לכלים הם מורים מנוסים, וכולם בעלי ניסיון עשיר בהוראה כמו גם בנגינה מקצועית.

נוסף על איכות הנגינה, הנגינה באנסמבלים שמה דגש על החשיבות של נגינה בקבוצה, הקשבה ותמיכה הדדית. תהליך זה מגיע לשיאו בערב רסיטלים שבו התלמידים נוטלים חלק ברסיטלים של חבריהם תוך שהם נדרשים לעבוד כצוות ולסייע אחד לרעהו. תהליך הלמידה המוסיקלי במחוזות, הנפרש לאורך שלוש שנים, בא לידי ביטוי בשיאו בבגרות המעשית (רסיטל) וכן בבגרות התיאורטית (תולדות המוסיקה, תיאוריה ופיתוח שמיעה). מורי המגמה נותרים פעורי פה לנוכח עבודת הצוות של התלמידים בתום שלוש השנים. המוסיקה היא למעשה כלי חשוב בהשגת היעדים של מחוזות (כמפורט במבוא). תכנית הלימודים של מגמת המוסיקה במחוזות היא ברמת 5 יחידות לימוד המתחלקות כדלהלן:

2 יחידות בתיאוריה, פיתוח-שמיעה וסולפג'. תכנית הלימודים מפורטת בעמוד 19.

1 יחידה בתרבויות המוסיקה (תולדות וספרות המוסיקה). תכנית הלימודים מפורטת בעמוד 8.

2 יחידות בנגינה מעשית, להלן הרסיטל.

הרסיטל (כולל ניתוח ועיבוד היצירות המבוצעות) = 2 יח' לבגרות

לכל תלמיד כיתה יב' יש מורה אחראי שמפקח על הרסיטל. במסגרת הרסיטל על התלמידים לבחור, לעבד ולהפיק ארבע יצירות המשקפות מגוון סגנונות ויכולות התלמיד (מוסיקה קלה, קלאסית, ג'אז ועוד). תהליך זה מתבצע בפיקוח צמוד של המורה האחראי. בזמן בחירת היצירות ובזמן העבודה עליהן מושקעת עבודה בניתוח היצירות והפקתן (כולל עיבוד כמובן).

הציון בנגינה המעשית ייקבע בבחינה של בוחן חיצוני. ציון המגן יורכב מהערכת המורה הישיר על התפקוד בשיעורי הנגינה (25%), המורה האחראי על ההכנה לרסיטל (50%) ורכז המגמה על תפקוד כללי במגמה (25%). הציון הסופי יקבע לפי 50% ציון מגן ו 50% בחינה חיצונית. כפי שצוין בהמשך בהרחבה, הערכת התלמיד מסתמכת על קריטריונים כמותיים ואיכותניים. הערכת התפקוד כוללת: השתתפות קבועה והתמדה, תהליך בחירת קטעי הנגינה לרסיטל, תהליך ההפקה, אופן בניית ההרכב המנגן והובלת ההרכב, רמת שיתוף הפעולה עם חברי ההרכב, יצירתיות ורוחב הספקטרום המוסיקלי הנבחר. השנת תש"ע יש בשכבת יב' 5 תלמידים. 2 מתופפים, 2 זמרות ובסיסט.

בשכבת יא' לומדים 4 תלמידים. זמרת, שני פסנתרנים, חצוצרן וגיטריסטית.
בכיתה י' לומדים 11 תלמידים. 4 גיטריסטים, 3 זמרים, כנרת, 2 מתופפים ופסנתרנית.

רכז המגמה (רצ"ב קורות חיים)

נדב רובינשטיין – פסנתרן, מעבד ומלחין.

מורי המגמה (רצ"ב קורות חיים)

שי אלון - גיטריסט, מלחין, מפיק מוזיקלי ומורה למוסיקה.

מיטשל רוזן – סקסופוניסט, מפיק מוזיקלי ומורה למוסיקה.

אראל פז – מלחין ומורה למוסיקה.

זיו קסל – מתופף, מעבד ומפיק מוזיקלי, מורה לתופים.

דני בושקניץ – בסיסט, מפיק מוזיקלי ומורה לבס.

נוסף על כך פועלים בבית הספר מתנדבים מוסמכים במוסיקה, שעובדים עם התלמידים באופן פרטני בתרגולי תיאוריה.

מוזות - תכנית לימודים בתרבויות המוסיקה (תולדות וספרות) לבגרות 1 יח'

המורים: אראל פז ומיטשל רוזן
היקף: 3 שנים - 2 שעות שבועיות - סה"כ 1 יחידות לימוד
(60 שעות הוראה X 3 שנים = 180 שעות הוראה)

מטרות התכנית: התלמידים יוכלו להתמצא ברצף ההיסטורי-אסתטי של תולדות המוסיקה המערבית ולזהות את המרכיבים המוסיקליים והמאפיינים הסגנוניים של התקופות שיילמדו. בכיתה יב' ייבחנו התלמידים בבחינת בגרות פנימית בערך של 2 יח' לימוד.

דרכי ההוראה: סקירה של התקופות תוך התייחסות לתהליכים היסטוריים וחברתיים, למאפיינים סגנוניים, סוגות, יוצרים ויצירות מרכזיים. מערכי השיעור כוללים הוראה פרונטלית, דפי עבודה/בסיס לסיכומים, דיון בכיתה, צפייה בווידיאו והאזנה.

הדגש עם תלמידי כיתה י' הוא על יצירת חוויה חיובית במפגש הראשון של רובם עם המוסיקה האמנותית. השנה הראשונה מוקדשת בעיקר ליצירת שפה בסיסית והרחבת אוצר המילים/מונחים אשר ישמשו בכיתות המתקדמות. תוכניות הלימודים של כיתה יא' ו-יב' הינן זהות מבחינת חומר הלימוד (אם כי ההתמקדות היא ביצירות שונות מתוך רשימת ההאזנה ותקופת הלמידה עד הבגרות קצרה יותר בכיתה יב'). החזרה על החומר שנלמד בשנה הקודמת נועדה לעזור התמודד עם הבעיות הן של ליקויי הלמידה והן של נוכחות בכיתה (פיסית ונפשית). חשוב לציין שמרבית תלמידי מוזות מגיעים ללא כל רקע תיאורטי במוסיקה, כך שהחל מכיתה י' ועד בחינת הבגרות בכיתה יב', אנו מלמדים אותם את חומר הלימוד באינטנסיביות ובחזרתיות, בכדי שהשפה המוסיקלית תופנם. כמו כן, כפי שצוין, מרבית התלמידים בבית הספר הם בעלי לקויות למידה והפרעות קשב וריכוז, והחזרתיות על החומר מדי שנה לצד הרחבת החומר הלימודי מאפשרים להם להתמצא בחומר הנלמד. החומר הביבליוגרפי המשמש את המורים (התלמידים מקבלים סיכומים ודפי עבודה) מצורפים סיכומי שיעור לדוגמה.

A New Approach to Sight Singing - Sol Berkowitz, Leo Kraft, Gabriel Fontrier
Harmony & voice leading – Edward Aldwell & Carl Schachter
First steps in music theory – Eric Taylor
Rhythmic training – Robert Starer

Modus Novus – Lars Edland

A History of Western Music - D. J. Grout, C. V. Palisca and J. P. Burkholder

Music in Time - James Galway

D. J. Grout, C. V. Palisca and J. P. Burkholder, eds., A History of Western Music, 7th ed.

(New York: W. W. Norton, 2006).

Norton Recorded Anthology of Western Music (New York: W. W. Norton, 2006).

מוסיקה ממבט ראשון – (האוניברסיטה הפתוחה) עדו אברבאיה, רון וידברג, בנימין פרל, בת-שבע שפירא

מקורות אינטרנטיים:

ווידאו:

<http://Youtube.com>

תווים ודוגמאות מתוך יצירות:

<http://wikimedia.org>

http://www.cpd.org/wiki/index.php/Main_Page

<http://icking-music-archive.org>

<http://imslp.org>

הערכה:

דרכי ההערכה נמדדים במוזות בשני אופנים: לפי מדדים כמותיים ולפי מדדים איכותניים.

מדדים איכותניים

- התמדה והשתתפות בשיעורים (5%)
 - השקעה וגילוי עניין וסקרנות בחומר הנלמד ובהרחבת הידע התיאורטי (5%)
 - תהליך התפתחותי רגשי בתוך תהליך הלמידה (ביטחון עצמי, קבלת אחריות, יכולת לקבל ביקורת ועוד) (5%)
 - ארגון וכתיבת החומר הלימודי. (5%)
- סה"כ המדדים האיכותניים מהווים 20% מהציון הסופי של התלמיד.

מדדים כמותיים

בכיתה י' ויא': 2 בחני ידע בסיום לימוד נושא (בכתב או בע"פ). בוחן ידע – 10% סה"כ: 20% מהציון השנתי

- בחינה (אחת לפחות) על שני נושאי לימוד לפחות - 30% סה"כ: 60% מהציון השנתי
- מדד איכותי = 20%
- סה"כ ציון שנתי = 100%
- בחינת מתכונת בכיתה יב' - 40%

בכיתה יב' - 20% ציון התלמיד נקבע בסמסטר א', ו- 20% ציון התלמיד נקבע בסמסטר ב', בסה"כ ממוצע הציון של 2 הסמסטרים, מהווה 40%, הציון הסופי של כיתה י' + כיתה יא' (הממוצע שלהם), מהווה 20% מהציון וציון המתכונת מהווה 40%. סה"כ ציון ההגשה לבגרות מורכב מהפרמטרים הנ"ל.

- ציון סופי בכיתה י'- מהווה 10% מציון ההגשה לבגרות.
- ציון סופי בכיתה יא'- מהווה 10% מציון ההגשה לבגרות
- ציון י"ב כולל 40% מתכונת ו-60% כל השאר.

משקל בציון הסופי			
10%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	י'
10%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	יא'
40%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	יב'
40%		40%	מתכונת
100%			סה"כ ציון הגשה

הציון הסופי של התלמיד לאחר בחינת הבגרות, הוא 50% ציון הגשה לבגרות ו-50% ציון בחינת הבגרות.

סה"כ המדדים הכמותיים- מהווים 80% מהציון הסופי של התלמיד.

סה"כ המדדים- איכותניים וכמותיים- מהווים את 100% הציון של התלמיד.

נושאי מבחן הבגרות: המוסיקה האמנותית האירופית מימי הביניים ועד המאה ה-21 תוך דגש על שלוש תקופות עיקריות: בארוק, רומנטיקה והמאה ה-20.

מבנה המבחן:

(1) תולדות:

חלק א: שאלות פתוחות – הכוללות כותרת וסעיפי משנה.

בחלק זה נדרשים חלק מן התלמידים לבחינה מותאמת (הכתבה לבוחן או הקטנת הערך היחסי של התשובה בניקוד הכולל).

חלק ב: מושגים

חלק ג: השלמת משפטים

חלק ד: שאלון אמריקאי

(2) ספרות:

חלק ה: קטעים לזיהוי מתוך רשימת ההאזנה
חלק ו: קטעים שלא הושמעו בכיתה – זיהוי תקופה, סגנון, הרכב מבצע

*** מצורפת דוגמה למבחן הבגרות בתולדות הג'אז 2009 (עד הבחינה היתה בתולדות הג'אז. 2010 הבחינה בתולדות המוסיקה המערבית. הבחינה תכתב באותו פורמט)**

כיתה י' - תרבויות המוסיקה
יחידת מבוא – סקירה כללית – מהעת העתיקה ועד ראשית המאה ה-20

שיעור	נושא	מטרות	מושגים/יצירות/יוצרים	הערכה
1-2	סוגים של מוסיקה	יצירת מסגרת התמצאות כללית בתוך שפע הסגנונות והתרבויות.	מוסיקה אמנותית, עממית, דתית, שימושית ופופולארית. פונקציות של המוסיקה בחיי הקהילה והפרט. יחסי יוצר-מבצע-מאזין.	מדדים איכותניים 20%
3-4	תרבויות מוסיקליות בעולם	מיון התרבויות המוסיקליות העיקריות לפי מאפיינים מוסיקליים (מלודיה, קצב, צורות, מרקמים, כלי נגינה והגוון הקולי) מפגשי תרבויות ותוצריהן הסגנוניים.	"גושי תרבויות": אירופה, מדינות הים-התיכון, צפון אירופה, מדינות סלביה, העולם המוסלמי, המזרח הרחוק, האוכלוסייה המקורית של האמריקות, אוסטרליה ואפריקה.	
5	בוחר			10%
6-8	מוסיקה אמנותית קונצרטית	מקומה של המוסיקה האמנותית-קונצרטית בתרבות הכלל עולמית. מיקום תקופות על ציר הזמן	התפתחות התיוו, פרטיטורה, יחסי יוצר-מבצע-מאזין, אלתור, פרשנות-אותנטית, גופי ביצוע, ימי-הביניים, רנסאנס, בארוק, קלאסיקה, רומנטיקה, מוסיקה מודרנית.	
9-11	ימי-הביניים	התודעות ראשונית למבנים צורניים ולתהליכים בסיסיים הרלוונטיים לתקופה. התלמידים יזהו את המרכיבים המוסיקליים והמאפיינים הסגנוניים של התקופה והיוצרים.	מוסיקה גרגוריאנית, תפילות מרכזיות (מיסה ואופיס), מודוסים, ראשית הרב-קוליות (אורגאנום, מוטט), מוסיקה חילונית חד-קולית (טרובדורים וטרוברים), מונופונייה.	
12-14	רנסאנס	"	מוסיקה דתית וחילונית (מוטט, מיסה, מדריגל, שאנסון, ריקודים, פוליפוניה, גוטנברג, תנועת ההומניזם, מרטין לותר, פלסטרינה, ויליאם בירד, ג'אקופו פרי.	

15	מבחן – ימי הביניים והרנסאנס			30%
16-18	בארוק	"	האופרה והאורטוריה, מבנים ווקאליים עיקריים (רצ'יטיב, אריה). מוסיקה כלית, הסוויטה וריקודיה, הסונטה, קונצ'רטו וקונצ'רטו גרוסו, קונטרפונקט, פוליפוניה – פוגה. מוסיקה דתית – חידושי המוסיקה הלותרנית – כוראל, קנטטה, באך, הנדל, ויואלדי.	מדדים איכותניים
19-21	קלאסיקה	"	"נאורות", יחסי יוצר-קהל בחברה הבורגנית-אזרחית החדשה. הקלאסיקה הווינאית – סונטה, סימפוניה, קונצ'רטו, אופרה, מוצרט, היידן.	
22	בוחר			10%
22-26	רומנטיקה	"	אינטימיות מול גרנדיזיות, מוסיקה תכניתית, לאומיות, ליד, מיניאטורה, בלדה, נוקטורן, אינטרמצו, וירטואוזיות, "השמרנים": ברהמס, שוברט, מנדלסון, "החדשנים": ברליוז, ואגנר, ליסט. שומאן, שופן, ורדי-אופרה, סמטנה, דבו'אק.	מדדים איכותניים
27-30	מבחן – בארוק, קלאסיקה ורומנטיקה			30%

60 שעות

החומר הביבליוגרפי מסתמך על דפי עבודה שמכין המורה המקצועי על סמך רשימת היצירות המצורפת.

סמסטר א' נחלק ל-15 שיעורים בממוצע, וכך גם סמסטר ב'.
בכל סמסטר: א. נלמדות 30 שעות בקירוב.

ב. מתקיים בוחר 1 לפחות, המרכיב 20% מהציון

ג. מתקיימת בחינה 1 לפחות המרכיבה 60% מהציון

ד. הציון הסופי מורכב מ- בוחר + בחינה + 20% מדדים איכותניים.

כיתה יא' – תרבויות המוסיקה (תולדות וספרות)
בארוק, רומנטיקה ונושאים נבחרים מתוך המוסיקה האמנותית במאה ה-20

שיעור	נושא	מטרות	מושגים	מלחינים/יצירות	הערכה
1-2	חזרה ורענון				מדדים איכותניים
3	בארוק: רקע, מקורות ומאפיינים	הכרת מאפייני מוסיקת הבארוק והקשרם לאמנות התקופה לרוח התקופה (דת, חברה, פוליטיקה).	רפורמציה-קונטרה רפורמציה, קונטרפונקט, פוליפוניה, טיפול בדיסוננסים, תורת האפקטים, ערי מדינה, כנסיה, פרימה/סקונדה פרקטיקה, נושא מוסיקלי.	הנדל: סונטה לחלילית וקונטינואו אופ' 1 מס' 11.	20%
4	המוסיקה הכלית בבארוק	הכרת כלי הנגינה האופייניים לתקופה, האידיאל הצלילי, והז'אנרים הבולטים.	התזמורת, בסו-קונטינואו, כלי המקלדת, כיוון מושווה, ואריציות, פסקליה, שקון, כוראל-פרלוד.	קורלי: טריו סונטה אופ' 3 מס' 2	
5	בוהן				7%
5-6	יצירות כליות חד-פרקיות	הכרת הצורות הכליות החד פרקיות תוך התמקדות בפוגה והבנת ייחודה והטכניקות הקומפוזיטוריות.	פנטסיה וטוקטה, פרלוד, פוגה, אקספוזיציה, נושא נגדי, אפיזודה, נקודת עוגב, ראי, סרטן, אוגמנטציה, דימנוציה, סטרטו.	באך: פרלוד ופוגה ברה מינור מתוך הפסנתר המושווה.	מדדים איכותניים
7-8	יצירות כליות רב-פרקיות	הכרת הצורות הרב-פרקיות תוך התמקדות בריקודי החובה של הסוויטה, בסונטה ובקונצ'רטו.	סונטה, דה-קייזה, דה-קאמרה, סוויטה, אלמנד, קורנט, סרבנד, ג'יג, מנואט, גבוט, פתיחה צרפתית/איטלקית, קונצ'רטו סולו/גרוסו	באך: סוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת בסי מינור. ויואלדי: ארבע העונות.	
9-10	מוסיקה קולית	הכרת המוסיקה הקולית ועמידה על	קנטטה, אופרה, אורטוריה, הקאמרה הפלורנטינית,	הנדל: מתוך האורטוריה המשיח.	

	פרסל: אריה מתוך דידו ואניאס	מונטוורדי, אורפיאו, אריות, רציטיבים, תורת האפקטים	הפונקציונליות של דרכי ההבעה השונות וההבדלים ביניהן.		
11	מבחן מסכם - בארוק				20%
12	רומנטיקה: המאה ה-19 תמורות ומהפכות	"סער ופרץ", מלחמות אידיאלוגיות, לאומיות, המהפכה הצרפתית, אביב העמים, חופש הביטוי, ביטול המעמדות, ניגודים	הכרת מאפייני המוסיקה של התקופה הרומנטית בהקשר לאמנות התקופה לרוח התקופה (דת, חברה, פוליטיקה).		ממדים איכותניים
13-15	צורות מוסיקליות	השיר האמנותי, מחזורי שירים, בלדה, פואמה סימפונית, מיניאטורה, הסוויטה הרומנטית	הכרת הצורות המרכזיות בזרם		שוברט: שר היער בטהובן: סימפוניה מס' 5 פרק ראשון ורביעי
16	בחינה				7%
16-18	מוסיקה "תכניתית" ומוסיקה "אבסולוטית"	"שילוב האמנויות",	הכרת ההבדלים העקרוניים בין הגישות והרקע להתפתחותן.		ממדים איכותניים
19	הרומנטיקה והלאומיות	מזורקה, פולונז,	הבנת הרקע ההיסטורי להתגברות הלאומיות ובחינת ההקשר המוסיקלי		סמטנה: מתוך הכלה המכורה גריג: מחול נורבגי אופ. 35 מס' 3 ביזה: מתוך כרמן
19	מבחן מסכם - רומנטיקה				20%
20-21	טונליות ו-א- טונליות במעבר המאה	ניאו-מודאליות, ניאו- קלאסיקה, צליל מרכזי, היררכיה, כרומטיקה, צבעים הרמוניים, טונאליות חדשה, א-טונאליות, אמנסיפציה של הדיסוננס.	הבנת הרקע לפריצת גבולות הטונאליות		סטרווינסקי: פולחן האביב – "הערצת האדמה"
22-23	מוסיקה דודקפונית (מוסיקת שנים-עשר הטונים)	שורה, ראי, סרטן, ראי של הסרטן, טרנספוזיציה, "האסכולה הווינאית השנייה", סוריאליזם טוטאלי,	הכרת עקרונות השיטה והבנת הקונפליקט שעוררה בין חסידי השיטה למתנגדים		שנברג: 6 קטעים זעירים לפסנתר אופ 19 שנברג: פיירו הסהרורי אופ. 21

		אקספרסיוניזם.			
24-25	מוסיקה רפטיטיבית, מוסיקה מינימליסטית	הכרת מאפייני הז'אנר ויוצריו החשובים. הבנת ההקשר ה"על-תרבותי/תקופתי"	תבניות אוסטינטו, מוסיקה אפריקאית, לולאות, טראנס, מינימליזם, זמן-חלל-אנרגיה, מוסיקה מדיטטיבית, תיווי גראפי	סטיב רייך: תהילים סטיב רייך: רכבות אחרות ארוו פארט: מיסה סילאביקה, פרק הגלוריה פיליפ גלאס: סרט	
26	בוחן				6%
26-27	מוסיקה קונספטואלית ומוסיקה אלאטורית, או מוסיקה מקרית ("Chance") ("Music")	הכרת מאפייני הז'אנר ויוצריו החשובים.	מקריות, אלתור מוגבל, מסר חוץ מוסיקלי.	קייג'י: סונטות לפסנתר ממוכן	מדדים איכותניים
28-29	מוסיקה קונקרטיט ומוסיקה אלקטרו-אקוסטית	הבנת ההקשר בין ההתפתחות הטכנולוגית ליצירה האמנותית. הכרת מאפייני הז'אנר ויוצריו החשובים.	חומר גלם צלילי, סרט מגנטי, סינטיסייזר,	וארז: פואמה אלקטרונית ביטלס: מהפכה מס. 9	
30	השימוש בקול במוסיקה של המאה העשרים	הבנת שינוי התפיסה של ההבעה הקולית.	אופני הבעה חדשים, פירוק מילים להברות ויחידות צליל.	בריו: סקוונצה מס' 3 מנחם צור: סרט מצויר	
31	מבחן מסכם – המאה ה-20				20%

החומר הבבליוגרפי מסתמך על דפי עבודה שמכין המורה המקצועי על סמך רשימת היצירות המצורפת.

סמסטר א' נחלק ל-15 שיעורים בממוצע, וכך גם סמסטר ב'.
בכל סמסטר: א. נלמדות 30 שעות בקירוב.

ב. מתקיים בוחן 1 לפחות, המרכיב 20% מהציון

ג. מתקיימת בחינה 1 לפחות המרכיבה 60% מהציון

ד. הציון הסופי מורכב מ- בוחן+ בחינה + 20% מדדים איכותניים.

כיתה יב' – תרבויות המוסיקה
בארוק, רומנטיקה ונושאים נבחרים מתוך המוסיקה האמנותית במאה ה-20

שיעור	נושא	מטרות	מושגים	הערכה
1	חזרה ורענון			
3	<u>בארוק</u> : רקע, מקורות ומאפיינים	הכרת מאפייני מוסיקת הבארוק והקשרם לאמנות התקופה לרוח התקופה (דת, חברה, פוליטיקה).	רפורמציה-קונטרה רפורמציה, קונטרפונקט, פוליפוניה, טיפול בדיסוננסים, תורת האפקטים, ערי מדינה, כנסיה, פרימה/סקונדה פרקטיקה, נושא מוסיקלי.	הנדל: סונטה לחלילית וקונטינאו אופ 1 מס' 11.
3-4	המוסיקה הכלית בבארוק	הכרת כלי הנגינה האופייניים לתקופה, האידיאל הצלילי, והז'אנרים הבולטים.	התזמורת, בסו-קונטינאו, כלי המקלדת, כיוון מושווה, וואריציות, פסקליה, שקון, כוראל-פרלוד.	קורלי: טריו סונטה אופ' 3 מס' 2
5	בוחר			7%
5	יצירות כליות חד-פרקיות	הכרת הצורות הכליות החד פרקיות תוך התמקדות בפוגה והבנת ייחודה והטכניקות הקומפוזיטוריות.	פנטסיה וטוקטה, פרלוד, פוגה, אקספוזיציה, נושא נגדי, אפיזודה, נקודת עוגב, ראי, סרטן, אוגמנטציה, דימנציה, סטרטו.	באך: פרלוד ופוגה ברה מינור מתוך הפסנתר המושווה.
6	יצירות כליות רב-פרקיות	הכרת הצורות הרב-פרקיות תוך התמקדות בריקודי החובה של הסוויטה, בסונטה ובקונצ'רטו.	סונטה, דה-קייזה, דה-קאמרה, סוויטה, אלמנד, קורנט, סרבנד, ג'יג, מנואט, גבוט, פתיחה צרפתית/איטלקית, קונצ'רטו סולו/גרסו	באך: סוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת בסי מינור. באך: ג'יג מסוויטה אנגלית מס' 2 ויואלדי: ארבע העונות. באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי

	מס' 1, פרק ראשון.				
7	מוסיקה קולית	הכרת המוסיקה הקולית ועמידה על הפונקציונליות של דרכי ההבעה השונות וההבדלים ביניהן.	קנטטה, אופרה, אורטוריה, הקאמרה הפלורנטינית, מונטוורדי, אורפיאו, אריות, רציטטיבים, תורת האפקטים	הנדל: מתוך האורטוריה המשיח באך: קנטטה 140, פרק רביעי ושביעי באך: קנטטה 150, פרק אחרון. פרסל: אריה מתוך דידו ואניאס	
8	מבחן מסכם - בארוק				20%
9	רומנטיקה: המאה ה-19 תמורות ומהפכות	הכרת מאפייני המוסיקה של התקופה הרומנטית בהקשר לאמנות התקופה לרוח התקופה (דת, חברה, פוליטיקה).	"סער ופרץ", מלחמות אידיאולוגיות, לאומיות, המהפכה הצרפתית, אביב העמים, חופש הביטוי, ביטול המעמדות, ניגודים	בטהובן: סימפוניה מס' 3	מדדים איכותניים
10-11	צורות מוסיקליות	הכרת הצורות המרכזיות בזרם	השיר האמנותי, מחזורי שירים, בלדה, פואמה סימפונית, מיניאטורה, הסוויטה הרומנטית	שופן: פרלוד אופ. 28 מס' 4 שוברט: שר היער שוברט: דג השמך בטהובן: סימפוניה מס' 5 פרק ראשון ורביעי	
12	בוחר				6%
12-13	מוסיקה "תכניתית" ומוסיקה "אבסולוטית"	הכרת ההבדלים העקרוניים בין הגישות והרקע להתפתחותן.	"שילוב האמנויות",	ברהמס: סימפוניה מס' 4 פרק ראשון ברליוז: הסימפוניה הפנטסטית פרק רביעי מוסורגסקי: תמונות בתערוכה מאהלר: סימפוניה מס' 1, פרק שלישי	מדדים איכותניים
14	הרומנטיקה והלאומיות	הבנת הרקע ההיסטורי	מזורקה, פולונז	סמטנה: מתוך הכלה המכורה	

		להתגברות הלאומיות ובחינת ההקשר המוסיקלי		גריג: מחול נורבגי אופ. 35 מס' 3 ביזה: מתוך כרמן	
15	מבחן מסכם - רומנטיקה			20%	
16	טונליות ו-א- טונליות במעבר המאה	הבנת הרקע לפריצת גבולות הטונאליות	ניאו-מודאליות, ניאו- קלאסיקה, צליל מרכזי, היררכיה, כרומטיקה, צבעים הרמוניים, טונאליות חדשה, א-טונאליות, אמנסיפציה של הדיסוננס.	סטרואינסקי: פולחן האביב - "הערצת האדמה" סטרואינסקי: ציפור האש	מדדים איכותניים
17	מוסיקה דודקפונית (מוסיקת שנים- עשר הטונים)	הכרת עקרונות השיטה והבנת הקונפליקט שעוררה בין חסידי השיטה למתנגדים	שורה, ראי, סרטן, ראי של הסרטן, טרנספוזיציה, "האסכולה הווינאית השנייה", סוריאליזם טוטאלי, אקספרסיוניזם.	שנברג: 6 קטעים זעירים לפסנתר אופ 19 שנברג: פיירו הסהורי אופ. 21	
18	מוסיקה רפטיטיבית, מוסיקה מינימליסטית	הכרת מאפייני הז'אנר ויוצרי החשובים. הבנת ההקשר ה"על- תרבותי/תקופתי"	תבניות אוסטינטו, מוסיקה אפריקאית, לולאות, טראנס, מינימליזם, זמן-חלל- אנרגיה, מוסיקה מדיטטיבית, תיווי גראפי	סטיב ריי: תהלים סטיב ריי: רכבות אחרות ארוו פארט: מיסה סילאביקה, פרק הגלוריה פיליפ גלאס: סרט	
19	בחינה			7%	
19	מוסיקה קונספטואלית ומוסיקה אלאטורית, או מוסיקה מקרית ("Chance Music")	הכרת מאפייני הז'אנר ויוצרי החשובים.	מקריות, אלתור מוגבל, מסר חוץ מוסיקלי.	קייג': סונטות לפסנתר ממוכן	מדדים איכותניים
20	מוסיקה קונקרטיט ומוסיקה אלקטרו- אקוסטית	הבנת ההקשר בין ההתפתחות הטכנולוגית ליצירה האמנותית. הכרת מאפייני הז'אנר ויוצרי החשובים.	חומר גלם צלילי, סרט מגנטי, סינתיסייזר,	וארז: פואמה אלקטרונית ביטלס: מהפכה מס. 9.	
21	השימוש בקול במוסיקה של המאה העשרים	הבנת שינוי התפיסה של ההבעה הקולית.	אופני הבעה חדשים, פירוק מילים להברות ויחידות צליל.	בריו: סקוונצה מס' 3 מנחם צור: סרט מצויר	

40%				חזרה ותרגול מתכונת ובגרות	22-
-----	--	--	--	---------------------------	-----

החומר הביבליוגרפי מסתמך על דפי עבודה שמכין המורה המקצועי על סמך רשימת היצירות המצורפת.

סמסטר א' נחלק ל-15 שיעורים בממוצע, וסמסטר ב' קצר יותר ונחלק ל-12 שיעורים.
בכל סמסטר: א. נלמדות 30 שעות בקירוב.

ב. מתקיימים בחנים, המרכיבים 20% מהציון (בכל סמסטר)

ג. מתקיימות בחינות המרכיבות 60% מהציון (בכל סמסטר)

ד. מתקיימת בחינת מתכונת המרכיבה 40% מהציון

ד. הציון הסופי מורכב מ- בחנים+ בחינות+ בחינת מתכונת+ 20% מדדים איכותניים.

רשימת היצירות:

1. באך: פרלוד ופוגה ברה מינור מתוך הפסנתר המשווה.
2. באך: סוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת בסי מינור.
3. באך: ג'יג מתוך סוויטה אנגלית מס' 2
4. ויואלדי: ארבע העונות.
5. באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 1, פרק ראשון.
6. קורלי: טריו סונטה אופ' 3 מס' 2
7. הנדל: סונטה לחלילית וקונטינאו אופ' 1 מס' 11.
8. הנדל: מתוך האורטוריה המשיח
9. באך: קנטטה 140, פרק רביעי ושביעי
10. באך: קנטטה 150, פרק אחרון.
11. פרסל: אריה מתוך דידו ואניאס
12. בטהובן: סימפוניה מס' 3
13. בטהובן: סימפוניה מס' 5 פרק ראשון
14. ברהמס: סימפוניה מס' 4 פרק ראשון ורביעי
15. שופן: פרלוד אופ. 28 מס' 4
16. שוברט: שר היער
17. שוברט: דג השמך
18. ברליוז: הסימפוניה הפנטסטית פרק רביעי
19. סמטנה: מתוך הכלה המכורה
20. גריג: מחול נורבגי אופ. 35 מס' 3
21. ביזה: מתוך כרמן
22. מוסורגסקי: תמונות בתערוכה
23. מאהלר: סימפוניה מס' 1, פרק שלישי
24. סטרווינסקי: ציפור האש
25. סטרווינסקי: פולחן האביב
26. שיינברג: פיירו לונר
27. שיינברג: 6 קטעים לפסנתר אופ. 19
28. סטיב רייך: תהילים

29. סטיב רייך: רכבות אחרות
30. קייג': סונטות לפסנתר ממוכן
31. וארז: פואמה אלקטרונית
32. וארז: יוניציות
33. ארוו פארט: מיסה סילאביקה, פרק הגלוריה
34. בריו: סקוונצה מס' 3
35. מנחם צור: מוסיקה לסרט מצויר

מוזות – תכנית לימודים בתיאוריה, פיתוח-שמיעה וסולפג' לבגרות 2 יח'

המורים: אראל פז, מיטשל רוזן ונדב רובינשטיין.
התלמידים לומדים בנפרד 2 בשבוע פיתוח שמיעה ושעתיים בשבוע תיאוריה. בנוסף על כך, הם מקבלים תרגול תיאוריה קבוצתי ובמקרים רבים שיעורים ותרגולים פרטניים.

השנתון לומד ככיתה אחת. כל הילדים מקבלים שיעורי תגבור פרטיים עם המורים והמתנדבים.
היקף: 3 שנים - 4 שעות שבועיות - סה"כ 2 יחידות לימוד
(120 שעות הוראה X 3 שנים = 360 שעות הוראה)

בכיתה יב' - 20% ציון התלמיד נקבע בסמסטר א', ו- 20% ציון התלמיד נקבע בסמסטר ב',
בסה"כ ממוצע הציון של 2 הסמסטרים, מהווה 40%, הציון הסופי של כיתה י' + כיתה יא'
(הממוצע שלהם), מהווה 20% מהציון וציון המתכונת מהווה 40%. סה"כ ציון ההגשה לבגרות
מורכב מהפרמטרים הנ"ל.

הציון בכל שנה (כמודגם גם בתולדות המוסיקה) מורכב ממדדים איכותניים (20%), בחנים (20%) ובחינות (60%).

ציון סופי בכיתה י'- מהווה 10% מציון ההגשה לבגרות. (עבודת בית 7%, עבודת כיתה 28%, מבחנים ובחנים 65%).

ציון סופי בכיתה יא'- מהווה 10% מציון ההגשה לבגרות (חלוקה כמו בכיתה י'). ציון י"ב כולל 40% מתכונת ו-60% כל השאר.

הציון הסופי של התלמיד לאחר בחינת הבגרות, הוא 50% ציון הגשה לבגרות ו-50% ציון בחינת הבגרות.

משקל בציון הסופי			
10%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	י'
10%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	י"א
40%	20% 60% 20%	2 בחני ידע 2 מבחנים מדד איכותי	יב
40%		40%	מתכונת
100%			סה"כ ציון הגשה

*** מצורפת בחינת בגרות 2009.**
מבנה הבחינה השנה יהיה מורכב מיותר סעיפים כפי שמפורט בסוף המסמך.

כיתה י' – תורת המוסיקה (תיאוריה, פיתוח-שמיעה וסולפג')
בכל שבוע התלמידים לומדים 2 תיאוריה ושעתיים פיתוח שמיעה. בנוסף על כך שיעורי תגבור פרטיים.

שיעור	נושא	מטרות	מושגים	דרכי למידה	הערכה
1-3	הצליל	הכרת תכונות הצליל, דרכי הפקת צליל ומושגים כלליים בתורת הצליל	תדירות, ממברנה, רעש, צליל, משך-עוצמה-גוון, צלילים עיליים, אוקטאבה, משפחות הכלים.	הרצאה, הדגמות ותרגול.	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
4	המקלדת	הכרת עקרונות ומבנה המקלדת. הקניית היכולת להתמצא על המקלדת.	שמות הצלילים, חצאי טונים, במולים ודיאזים, אוקטאבה.	הרצאה, הדגמות ותרגול.	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
5	בחינה				5%
6-7	תיווי	הכרת יסודות התיווי. התלמיד יוכל לכתוב ולזהות גבהי צליל במפתחות סול ופה.	שמות הצלילים, חמשה, מפתחות סול ופה, קווי עזר, במולים ודיאזים, ערכים ריתמיים.	הרצאה, הדגמות ותרגול.	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
8	בחינה				10%
9-14	מקצב	פיתוח היכולת לקרוא, לרשום ולזהות משקלים ומקצבים בסיסיים.	ערכים ריתמיים, תיבות, קשתות חיבור, משקלים שכיחים, תבניות קצב בסיסיות, מקצב מנוקד, סינקופה, טריולה, המיולה.	הרצאה, הדגמות ותרגול (זיהוי משקלים בטקסט כתוב, הוספת קווי תיבה, כתיבת מקצבים לתוך משקל נתון בעזרת שימוש בערכים רתמיים נתונים, הוספת קשתות ופישוט מקצב)	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
15-17	הוראות ביצוע	הכרת הוראות הביצוע השכיחות. הבנת החשיבות וההשפעה של הוראות הביצוע לגבי הפרשנות המוסיקלית.	דינאמיקה, מפעם, הוראות ביצוע שכיחות, קשתות פראזה, פיסוק וארטיקולציה.	הרצאה, הדגמות, תרגול (זיהוי הוראות ביצוע בטקסט מוסיקלי, הוספה של הוראות מוסיקליות לטקסט "עירום" ונגינת התוצאה) * השוואת ביצועים (סונטת האביב – וידאו)	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
18	בחינה				15%
19-20	מבוא למרווחים	התלמיד יוכל לזהות ולבנות מרווחים	מרווח מלודי-הרמוני, שמות המרווחים, גודל המרווח, היפוכי מרווח, קונסוננס ודיסוננס, אנהרמוניה, מרווחים מוגדלים ומוקטנים,	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול (בנייה וזיהוי, ניתוח מרווחים במלודיות מוכרות, יצירת מלודיות חדשות	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%

	פטרונות לדיסוננס.	באמצעות מרווחים (נתונים)			
21-26	המרווחים הזכים, הדיסוננטים, הקונסוננטים, המוגדלים והמוקטנים	העמקת השליטה במרווחים כהכנה לבניית זיהוי אקורדים	אוקטאבה, קווינטה, קוורטה, פרימה. ספטימה, טריטון, סקונדה. סקסטה וטרצה.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול (בנייה זיהוי, ניתוח מרווחים במלודיות מוכרות, יצירת מלודיות חדשות באמצעות מרווחים נתונים)	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
27-30	חזרה למבחן המסכם ומבחן				35% סה"כ: 100%

כל שבוע התלמידים מקבלים 4 שעות של תיאוריה ופיתוח שמיעה.

שיעור	נושא	מטרות	מושגים	דרכי למידה	הערכה
1-2	חזרה ורענון				ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
3	בחינה				5%
4-6	מבוא לטונאליות	עמידה על ההבדלים בין מוסיקה מודאלית, טונאלית וא-טונאלית.	טונאליות, מודאליות, א-טונאליות, סולמות מז'ור ומינור.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול (בנייה וזיהוי מודוסים וסולמות, ניתוח מלודיות מוכרות, יצירת מלודיות חדשות בסולמות ומודוסים נתונים)	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
7-9	טונאליות	העמקת ההיכרות עם עקרונות השפה הטונאלית	סולמות מז'ור ומינור, מעגל הקווינטות, סולמות מקבילים, צלילים יציבים ופעילים.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
10	בחינה				7%
11-13	סולמות נוספים	הרחבת בסיס השליטה בסולמות שונים. התלמיד יוכל לזהות צליל מרכזי ולבנות/ולזהות מודוסים וסולמות	כרומטי, טונים שלמים, פנטטוני, מודוסים שכיחים, סולמות במוסיקה יהודית, מקאמאת מזרח-תיכוניים, מיקרו-טונאליות.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
14-17	אקורדים משולשים	יצירת בסיס בהבנה הרמונית. התלמיד יוכל לבנות אקורדים ולזהות את המצלול שלהם.	מז'ור, מינור, מוקטן, מוגדל, מצב יסודי, היפוכים.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
18	בחינה				8%
19-22	ספטאקורדים	"	שבעה סוגי ספטאקורדים במצב יסודי, ספטאקורד דומיננטי והיפוכיו.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
23	בחינה				10%
24-25	אקורדים אופייניים במוסיקה פופולארית וג'אז	הרחבת בסיס הידע ההרמוני במוסיקה קלה. הבנת ההבדל בין צלילים בעלי פונקציה הרמונית כתוצאה מהולכת	טנשנים, מתחים, 7,9,11	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%

			קולות ובין "הוספת צבע" לאקורד		
35%				חזרה למבחן המסכם ומבחן	26-30
סה"כ 100%					

שיעור	נושא	מטרות	מושגים	דרכי למידה	הערכה
1-2	חזרה ורענון				ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
3	בחינה				10%
4-5	עקרונות השפה הטונאלית	שליטה במושגי היסוד של השפה הטונאלית	היררכיה, פונקציות ראשיות, מתח והרפיה, טוניקה, סאב-דומיננטה ודומיננטה, צלילים יציבים, טון מוביל, סוגי קדנצות.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
6-7	מצבי אקורדים	הכנה לכתיבה בארבעה קולות. שליטה במצבי האקורדים	מצבי סופרן שונים, פריסת אקורד – פתוח-סגור, מנעדי הקולות השונים.	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
8	בחינה				10%
9-11	עקרונות ההרמוניה המסורתית	העמקת ההיכרות עם הכתיבה הכוראלית	הולכת קולות, הכפלות בסיסיות, מרחק בין קולות, צלילים משותפים, קוינטות ואוקטבות מקבילות ונסתרות	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
12	הסולם המינורי – מאפיינים וטיפול בבעיות ייחודיות	בחינת הבעיות המתעוררות בכתיבה כוראלית בסולם המינורי.	הולכת קולות, מודאליות, טבעי, הרמוני, מלודי	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
13	בחינה				10%
14-15	סוגי מודולציות בסיסיים	הכירות עם סוגי המודולציות הבסיסיים	דרגות משותפות, דומיננטה שניונית	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
16-19	הרמון בארבעה קולות עפ"י מהלך הרמוני נתון (היפוכים)	התלמיד יוכל לכתוב בס עפ"י מהלך דרגות נתון ולהרמן אותו בארבעה קולות	דרגות, פונקציות, היפוכים, מצבי סופרן, הולכת קולות, הכפלות, מודולציה באמצעות דומיננטה שניונית	הרצאה, הדגמות, דפי תרגול	ע. בית: 1% ע. בכיתה: 4%
20 ואילך	חזרה ותרגול למבחני המתכונת והבגרות				35% סה"כ 100%

נושאים לבחינת הבגרות (מצורפת בחינת בגרות בתיאוריה והרמוניה)

שמיעה ושירה:

1. שירה מהדף של מלודיה דיאטונית
2. בניית מרווחים – בכתב ובשירה
3. זיהוי מרווחים – בכתב ומשמיעה

כתב:

1. שירה מהדף של מלודיה דיאטונית
2. בניית מרווחים – בכתב ובשירה
3. זיהוי מרווחים – בכתב ומשמיעה
4. טרנספוזיציה
5. זיהוי מודוסים של מלודיה נתונה
6. בניית מודוסים על צליל נתון
7. בניית סולמות
8. כתיבת סימני היתק לסולם נתון
9. זיהוי סולם עפ"י סימני היתק
10. קביעת סולם של מלודיה נתונה
11. חלוקת מקצבים לתיבות עפ"י משקל
12. הוספת קשתות למקצב כדי שישמע כמו מקצב נתון
13. חיבור מקצב בן שתי תיבות במשקל נתון ובעזרת ערכים רתמיים נתונים
14. הוראות ביצוע – חיבור בין ההוראה לפירוש (עשרה מושגים)
15. בניית אקורדים
16. זיהוי אקורדים
17. שיוך אקורדים משולשים לכל הסולמות האפשריים בדרגות האפשריות
18. מימוש מהלך הרמוני בארבעה קולות
19. ניתוח פסוק מכוראל למהלך הרמוני

נספח - קורות חיים של מורי המגמה

נדב רובינשטיין

נדב רובינשטיין (52), מלחין, מעבד ופסנתרן.

מלחין ומנהל מוסיקלי לתיאטראות שונים, בין היתר תיאטרון **הקאמרי** (וויצק), תיאטרון **גשר** (יונה ונער, חוות החיות), **תיאטרון חיפה** (הבחורים בדלת ממול), **תיאטרון באר שבע** (עלי כינור, המשרד), תיאטרון **בית לסין** (פועלת זרה), **אנסמבל עיתים** (חוטאים), **תיאטרון הסמטה** (על גאווה ודעה קדומה, אבסורד, נראה אותך), תיאטרון **הספרייה**, **תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער** (פלפלים, שועלון מחפש חברים, טרופותי, אמא אל תבואי, חברים על הגשר, הלב של שירז, מרק כפתורים, תיאטרון פצפון, השיר הזה הוא גם שלי, צליל משותף, דרך השיר), **מדיטק** (הידי בת ההרים, הכיתה המעופפת, מומו, שומבצל, סוד הגן הנעלם, אמיל והבלשים, מהומה על הבמה, אורה הכפולה, בגדי המלך החדשים) **תיאטרון הקיבוץ** (פלפאל, טוביה החולב, הנערים מרחוב פל, מפלצת מקסימה שלי, תרגול כפרות, 8 בעקבות אחד) **תיאטרון ארצי לנוער** (ססגוניה, נולדתי לחלום) **תיאטרון השעה הישראלי** (מהפכה בגיונגל, הרצל, קורצ'אק, אליעזר בין יהודה) ועוד. כמו כן, כותב להצגות פרינג' ובבתי ספר למשחק (**ניסן נתיב**, **בית צבי**, **הסטודיו של יורם לוינשטיין**).

מנגן ומנצח בהצגות בתיאטראות שונים, בין היתר בתיאטרון **הקאמרי** (שגעון המוסיקה, שורת המקהלה, מצחיקונת, הממונה על משאבי אנוש, סיפור הפרברים, גם הוא באצילים, שיער, תעלת בלאומילך, סיראנו דה ברז'ראק, הם יורים גם בסוסים, קברט, וויצק, משרתם של שני אדונים, ימי שלישי עם מורי, ינטל, גיוני הלך, כנר על הגג, סלאח שבתי, המלט, יתוש בראש, עוף לי גוף לי, לכל השדים והרוחות, אור וצל עם אורנה פורת, שירת הקאמרי, היה או לא היה), **תיאטרון תל אביב** (היירספריי, אנני, בילבי) **הבימה** (איש חסיד היה, כמעט נורמלי, מוריס שימל, בוסתן ספרדי), תיאטרון **גשר** (חוות החיות, השטן במוסקבה, הלילה ה-12, פרימה דונה), **תיאטרון חיפה** (רמבטיקו, סוחרי גומי).

משנת 2006 מנהל מגמת מוסיקה לביה"ס תיכון לאמנויות לנוער בסיכון – מוזות. בין השנים 1994-2008 שימש מנהל ומפיק מוזיקלי של מגמת תיאטרון ב"קמפוס אריסון לאמנויות הבמה" בתל-אביב.

בין השנים 1993-2000 נטל חלק כפסנתרן, קלידן ומעבד מוזיקלי בתזמורת "בשידור חי", בתוכניתו של דן שילון. במהלך השנים ניגן וכתב מוזיקה לתוכניות טלוויזיה נוספות.

במשך כ-25 שנים ניגן עם נגן כלי ההקשה חן צימבליסטה בקונצרטים, בפסטיבלים ובהקלטות בארץ ובעולם (ארה"ב, סין, אנגולה, גרמניה, יון, ספרד ועוד).

עשה את שירותו הצבאי כנגן קלרינט, סקסופון וקלידים ומעבד בתזמורת צה"ל, תחת שרביטו של יצחק גרציאני.

לאחר הצבא השלים לימודי תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול ואף עבד בתעשייה האווירית, כל זאת במקביל לעשייה מוזיקלית.

כותב עיבודים לתזמורות רבות, מנגן בתקליטים (שלמה גרוניך, שם טוב לוי ועוד), כותב ומפיק מוזיקלי בקלטות וידיאו ובפרויקטים שונים. כותב בקביעות עיבודים לתזמורות שונות בארץ.

היה חבר בלהקת "שקטק" והופיע איתה ברחבי העולם.

שימש מאז שנת 1993 ועד 2015 כנגן הרשמי של נבחרת ישראל וקבוצת מכבי תל אביב בכדורסל.

זכה בפרסים שונים, בין היתר:

פרס מלחין השנה להצגות ילדים לשנת 2017 על ההצגה "הנערים מרחוב פל"

פרס על המוסיקה בפסטיבל חיפה להצגות ילדים שנת 2014 על ההצגה "אבא בורח עם הקרקס".

הוציא דיסק בעקבות מופע המחול "איש, אישה ורוח זר" שהוצג בבכורה בפסטיבל ישראל 2009.

;

א ר א ל פ ז, מלחין ומורה למוסיקה, יליד ישראל, 1974. בעל תואר ראשון ומוסמך הוראה מן הפקולטה לקומפוזיציה וניצוח באקדמיה למוסיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים. את לימודי המוסיקה החל בגיל שבע, בקונסרבטוריון בכפר סבא. במשך עשר שנים למד נגינה בכינור ולאחר מכן בוויולה. מעבר לתוכנית הלימודים המקובלת במגמת המוסיקה ב"תלמה- ילין", למד קומפוזיציה אצל פרופ' סרג'יו נטרא (1990-1994), ובהדרכתו הגיש רסיטל גמר לבחינת הבגרות בקומפוזיציה. בשנת 2000 סיים את לימודי התואר הראשון באקדמיה למוסיקה בירושלים, במהלכם למד קומפוזיציה אצל דר' ארי בן שבתאי ופרופ' מרק קופיטמן.

פז זכה בפרסי הלחנה שונים, ביניהם שני פרסי ראש הממשלה לקומפוזיטורים בשנים 2006 ו-2017; שלושה פרסי אקו"ם בשנים 2005, 2010 ו-2013; שני פרסי "ליברסון" בשנים 2000 ו-2006; פרס ראשון ופרס הקהל בתחרות בינלאומית שנערכה בסיאול, קוריאה, 2001; פרס ע"ש YOSHIRO IRINO במסגרת הפסטיבל של איגוד המלחינים האסיאני (ACL) בשנת 2004. כמו כן זכה פז במלגות שונות, בניהן מלגת קרן התרבות אמריקה ישראל (2000-98), מלגה ע"ש אברהם ופליציה קלון מטעם איגוד הקומפוזיטורים בישראל (2002) ומלגה מטעם האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים.

יצירותיו בוצעו ע"י גופי ביצוע רבים בארץ ובראשם שיתוף פעולה הדוק עם אנסמבל מיתר, אנסמבל המאה ה-21, קבוצת מוסיקה נובה, אנסמבל קפריזמה, התזמורת הסימפונית ירושלים, התזמורת הסימפונית חיפה, ואנסמבלים בינלאומיים רבים כגון, ODENSE SYMPHONY ORCHESTRA (דנמרק), ISTITUZIONE SINFONICA ABRUZZESE (איטליה), NOUVELLE ENSEMBLE MODERNE (מונטריאול), RELACHE ENSEMBLE (שיקגו), AMICI DELLA MUSICA (איטליה), CANTUS ENSEMBLE (קוראטיה), ENSEMBLE SORI (ד.קוריה), KOCHI ENSEMBLE (יפן), במסגרת פסטיבל MATA 2003 בניו-יורק, במסגרת LAQUILA FESTIVAL 2016, CONTAMPORANEA במסגרת הביאנלה למוסיקה בת-זמננו בוונציה 2014, בפסטיבלים של איגוד הקומפוזיטורים האסיאני (ACL) בטיוואן, בקוריאה ובישראל, בפסטיבלים של איגוד הקומפוזיטורים הבינ"ל (ISCM) בליטא וביפן, בפסטיבל ARENA 2010 בלטיביה, במסגרת סדרת "תגליות" של אנסמבל המאה ה-21, בביאנלה למוסיקה בת זמננו בתל-אביב, בפסטיבל 'גוונים במחול', בפסטיבל 'הפרות סדר', בפסטיבל 'קונטמפו', במסגרת תכנית הסאונד הניסיונית - 'הפזורה', ובקונצרטים ביפן, טיוואן, ארה"ב, קנדה, אנגליה, איטליה, ליטא, דנמרק, גרמניה, קוראטיה ועוד.

חבר פעיל באיגוד הקומפוזיטורים ובאקו"ם משנת 95.

משנת 2008 מתגורר פז בתל-אביב ומלמד מוסיקה בתיכון עיוני לאמנויות "מוזות" ביפו מעניק הזדמנות לבני נוער שנשרו ממסגרות בעקבות משברי חיים ומצבי סיכון ורוצים לשלב לימודי אמנות בלימודים לבגרות. במסגרת זו פיתח פז תכנית לימודים ייחודית לבגרות במוסיקה המיועדת לתלמידים בעלי קשיי למידה.

מנימוקי ועדת פרס ראש הממשלה לקומפוזיטורים 2017 :

"מלחין מרשים בעל קול אמנותי ריבוני ומלא דמיון פואטי, מהמלחינים הבולטים במרחב המוזיקה האמנותית הישראלית בת-זמננו, יצירותיו מציגות שימוש עשיר בטכניקות מורחבות תוך פיתוח מוטיבי מסורתי ושטף סונורי שבין רעש לבן, טכניקות כתיבה מורחבות וגובה צליל מוגדר. כתיבתו של פז היא מקורית, סוחפת ומאתגרת. זו מוזיקה שיש בה מלאכת מחשבת מדוקדקת לצד מעוף נאו-רומנטי, עושר רגשי, כנות ולעיתים אף הומור ואירוניה עצמית."

מנימוקי השופטים בתחרות פרסי אקו"ם לשנת 2013 :

"אחד הקולות הבולטים והצלולים בשדה המוסיקה הקונצרטי בארץ" ... "כתיבתו מתאפיינת בכנות רבה ובאמירה אישית משכנעת, בלתי מתפשרת וקשובה לעצמה"

מנימוקי השופטים בתחרות פרסי אקו"ם לשנת 2010 :

"...כתיבה מקצועית ללא רבב, אמירה אמנותית כנה, ואיכות של מצלולים וגוונים"

מנימוקי ועדת פרס ראש הממשלה לקומפוזיטורים 2006 :

"אראל פז מציג מגוון מרתק של יצירות למדיומים שונים - כולל מוסיקה אלקטרונית, ווידאו והתרחשות בימתית - בשפה אישית ומתוחכמת, ועם זאת קומוניקטיבית -שילוב נדיר ומוצלח"

מנימוקי השופטים בתחרות פרסי אקו"ם לשנת 2005 :

"...כתיבה מעולה לכלים המשלבת הומור, מקוריות ומבנה משכנע והולם..."

נעם בן-זאב (הארץ 29.9.00) :

"שליטה מפליאה במדיום המורכב של תזמורת סימפונית... המצאות תזמוריות רדפו זו את זו בלי הפוגות, עד קוצר נשימה. הישג קומפוזיטורי מרשים."

בושקניץ דן, אבא במשרה מלאה, איש משפחה, מוזיקאי מוערך ופעיל חברתי.

- עובד עם נוער בסיכון כמורה במגמת המוזיקה בבית הספר "מוזות" ביפו במשך 10 שנים.

- בין היתר, הוביל שינוי חקיקה – תגמולים ומענקים ליתומים ששני הוריהם נספו בפעולות איבה.

תאריך לידה 24.5.1967

ארץ לידה: ישראל

כתובת: אורנית, רחוב דובדבן 23

מספר זהות 023013535

מצב משפחתי: נשוי + 3

שירות צבאי

1985-1988 **גבעתי**, לוחם חי"ר, שחרור בדרגת סמל ראשון.

השכלה

1987-1989 **לימודי מוזיקה בביצוע**, ביה"ס "רימון" למוסיקה.

לימודים אינטנסיביים בתחומי הביצוע של המוזיקה כולל נגינה מרובה באנסמבלים שונים.

לימודי קומפוזיציה, הרמוניה, תיאוריה, תולדות המוזיקה.

הפקה וניהול מוזיקלי, סאונד וכו'.

- זכייה בתחרות נגן הג'אז של רימון וייצוג בית הספר במפגש פסגה מוזיקלי בדבלין, אירלנד.

1982-1985: **השכלה תיכונית - בגרות מלאה בתיירות**, תיכון רנה קסין, ירושלים.

ניסיון תעסוקתי

2009-2018 **מורה לאמנות, תיכון מוזות**

בית ספר תיכון לאומנויות לילדים בסיכון: בגרות במוזיקה הכוללת תולדות המוזיקה, תיאוריה וביצוע.

- מנהל מוזיקלי במחלקת הביצוע: הכנת תלמידי המגמה לרסיטל שמתקיים מול מפקח של משרד החינוך, הורים וחברים.

- מנהל אנסמבלים בבית הספר.

2001-2009 **נגן הפקות ועיבוד מוזיקלי**

נגן מוביל בתעשיית המוזיקה, מפיק ומעבד מוזיקלי.

- נגינה בתוכניות טלוויזיה, בתיאטרון ובהפקות גדולות.

- השתתפות בהפקות גדולות בתיאטרון הבימה, הקאמרי, תיאטרון חיפה, כמו מרי לו ופול מונטי.

- נגינה בהפקות של פבלו רוזנברג, יהודה פוליקר, ברי סחרוף, שלומי שבת, ריטה, עברי לידר, יואב יצחק.

סביבת עבודה ותוכנות

Cubase SX 3, Ableton Live, Cubase

שפות

עברית: שפת אם

אנגלית: רמת שפת אם

השכלה

2017 - 2010	אוניברסיטת ת"א, הפקולטה לאמנויות, בית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה, תואר שני בהצטיינות במגמה למוסיקולוגיה, עוזר הוראה ומתרגל במגמה בתחומי התיאוריה המוסיקלית וניתוח יצירות. מלגה חד פעמית מטעם חוקר – ד"ר מיכל גרובר-פרידלנדר, ראש המגמה למוסיקולוגיה, וכן מילגת הצטיינות לשנת תשע"ד.
2010 – 2006	אוניברסיטת ת"א, הפקולטה לאמנויות, לימודים במסלול דו חוגי: התכנית הרב תחומית באמנויות והמגמה למוסיקולוגיה, בית הספר למוסיקה ע"ש בוכמן-מהטה. מילגת הצטיינות במוסיקולוגיה לשנות הלימודים תשס"ט, תש"ע.
2005 – 2004	האקדמיה למוסיקה ולמחול ע"ש רובין בירושלים, המחלקה הרב תחומית, המסלול לזמרים שאינם מתמחים בג'אז.
2004 – 2003	בית ספר רימון לג'אז ולמוסיקה קלה, מגמת כתיבת ועיבוד שירים.
1999 – 1996	בית הספר התיכון למדעים ולאמנויות בירושלים, הרחבה בתחום הקומפוזיציה והתזמור.
1996 – 1991	ביה"ס לאמנויות ת"א.
1996 – 1990	לימודי פסנתר בקונסרבטוריון ע"ש לין ותד אריסון, ת"א, אצל הדסה גונן וסילביה כהן.

לימודי פיתוח קול

2015 ואילך-	לימודי הסמכה להוראת פיתוח קול (Estill Master Teacher) על פי המודל של ג'ו אסטיל .
אפריל 2015	מוסמך CFP מטעם Estill Voice Training Systems.
2014 ואילך-	לימודי פיתוח קול אצל Dorte Hyldstrup (דנמרק) על פי המודל של ג'ו אסטיל.
2016 – 2000	תל אביב, רחל הוכמן.
1999 – 1997	ירושלים, עופר כלף.
1997 – 1996	ירושלים, פנינה שוורץ.
1996 – 1994	תל אביב, חנה לויטן.

השתלמויות בחו"ל

אוגוסט 2016 First European Estill Summit, Berlin

- אפריל 2015 Estill Voice Craft, Levels 1 and 2, held by Anne-Marie Speed
- אוקטובר 2013 Estill Voice Craft, Levels 1 and 2, held by Dorte Hyldstrup
- אוקטובר 2012 Two days researcher's course in Nottingham, held by Complete Voice Institute and Julian McGlashan MD

הוראת פיתוח קול

- 2018- הסטודיו לאמנויות התיאטרון מיסודו של יורם לוינשטיין – מורה לפיתוח קול לשנה א'.
- 2016 – 2017 הוראת פיתוח קול במסגרת פרוייקט "אכפת" של עיריית תל אביב ועמותת "מקור" מיסודה של מיוזיק.
- 2016 ואילך- תיכון מוזות לאמנויות – מורה לפיתוח קול במגמה למוסיקה.
- 2016 ואילך - מפיק ועוזר הוראה בקורסים לפי המודל של ג'ו אסטיל בהנחיית דורתה הילדסטרופ, בתל אביב.
- 2015 ואילך- הקריה האקדמית אונו, בית הספר למוסיקה מיסודה של "הד".
- 2012 - 2016 בית ספר Muzik ליצירה והפקה – מורה לפיתוח קול במסלול לכתיבת שירים.
- 2011 – 2013 פרוייקט "קאמרי צעיר" מיסודם של מפעל הפיס, מצויינות 2000, קרן פהר ועיריית ת"א – מורה לפיתוח קול ומנהל מוסיקלי.
- 2011 – 2012 שח"ם – מורה לפיתוח קול בקורס לחברי הארגון.
- 2010 - 2011 אנסמבל תיאטרון הנוער של המדיטק, חולון – מורה לפיתוח קול ומנהל מוסיקלי.
- 2009 - 2011 תיכון מוזות לאמנויות – מורה לפיתוח קול במגמה למוסיקה.
- 2006 ואילך- מורה לפיתוח קול במסגרת הלהקות הצבאיות.
- 2005 – 2006 הסטודיו לאמנויות התיאטרון מיסודו של יורם לוינשטיין – מורה לפיתוח קול במכינות.
- 2005 – 2006 סדנאות הנוער של התיאטרון לילדים ולנוער ע"ש אורנה פורת – מורה לפיתוח קול.
- 2003 - 2007 מגמת התיאטרון של קמפוס אריסון לאמנויות ת"א – מורה לפיתוח קול, הגשת שיר ודיבור.
- 2002 ואילך מורה פרטי לפיתוח קול

הרצאות אורח

- 2019 סדנת התנסות בהפקות קול, החוג להפרעות בתקשורת, אוניברסיטת חיפה.
2019 הרצאת מבוא לשיטת אסטיל, הכינוס השנתי של איגוד קלינאי התקשורת בישראל.

נסיון הוראה נוסף

- 2010 - 2011 מתרגל במגמה למוסיקולוגיה באוניברסיטת תל אביב, ניתוח יצירות ותיאוריה.

פרויקטים

- 2019 "הופעת לוואי" – מופע סטנד אפ מוסיקלי – מנהל מוסיקלי, קלידן וזמר.
2019 מדריך ל"צעקה בלתי תלויה" (self contained shout) בעבודתה של איה בן רון, Field Hospital X, הביאנלה ה-58 לאמנות, ונציה.
2017 הדרכה קולית בהצגה "מהוללת", התיאטרון העירוני חיפה.
2016 הדרכה קולית במופע ובאלבום "אישה נוסעת", מאת ובביצוע לאורה ריבלין.
2010 "האומר כן" אופרת בית ספר מאת וייל/ברכט בביצוע "תא אופרה זוטא" – תרגום מגרמנית והתאמה לשירה בעברית, עוזר במאי, קורפטיטור, הדרכה קולית.

רשימת תלמידים חלקית

אבי גרייניק	קארין אופיר
איגי וקסמן	קבוצת ורטיגו, להקת מחול
אפרת ארנון (הקאמרי)	קבוצת תיאטרון קהילתי נווה כפיר
אפרת בן צור	רונית אלקבץ ז"ל
גל סרי	ריף כהן
לאה לופטין	רן כהן, זמר
לאורה ריבלין	שאול בסר
מתי סרי	שרון אלכסנדר
עין פרל	The Jewish Monkeys

רן דרום – מורה לגיטרה והרכבים

בן 34

השכלה תיכונית: 12 שנות לימוד, בגרות מלאה כולל 10 יח"ל מוזיקה.
שירות צבאי: שירות מלא 1.4.07-14.4.04 חיל הקשר.
השכלה אקדמית: B.ed, תואר ראשון בחינוך, התמחויות היסטוריה ותנ"ך לעל יסודי, מכללת הרצוג.
קריירה מקצועית:
מורה למוזיקה בתיכון אלון רמת השרון מזה כ-10 שנים.
מורה בקונסרבטוריון רמה"ש מזה כ-11 שנים.
מורה למוזיקה בתיכון מוזות ביפו מזה כ-6 שנים.
מורה לתנ"ך בתיכון מוזות ביפו מזה כ-4 שנים.
נגן פעיל בתעשיית המוזיקה בישראל. חבר להקה, גיטריסט, מעבד, מלחין ומחבר ב'אלון עדר ולהקה'. משתתף בהקלטות והופעות שונות.

זיו קסל – מורה לתופים, הרכבים והלחנת שירים

מפיק מוזיקלי ומורה למוזיקה בעל ניסיון של 15 שנה בהלחנה והפקה מוזיקלית באולפן וכן עבור אומנויות הבמה.

פרויקטים

2016-2019 – **שוקת** – הרכב מבצע עיבודים חדשים לשירי ארץ יקראל הישנה.

2010-2018 – **Kesselabs** – הקמת אולפן הקלטות, הפקת אלבומים וסינגלים למגוון זמרים ויוצרים.

בין האומנים אמנים שעבד איתם: שם טוב לוי, דאנה איבגי, ריף כהן, אנסמבל ציפורלה, דניאל זמיר ועוד טובים ורבים. 2012-2011.

2012 - 2011 - **ציפורלה, דרך חגב** - הפקה והלחנת המוזיקה למחזמר של אנסמבל התאטרון מהמובילים בארץ. המופע רץ במשך כשנתיים בצוותא, זכה בפרסים רבים וזכה לביקורות נלהבות

2012 - 2013 **גוש לך** - הפקה והלחנת מוזיקה למופע תאטרון בסגנון ימי הביניים שרץ לאורך כשנתיים גם הוא בצוותא.

לימוד

2009 עד היום היום - מלמד תופים, הפקה מוזיקלית, אנסמבל והלחנת שירים בתיכון מוזות לאומנויות שביפן.

מ 2009 עד היום לימוד תופים, הפקה מוזיקלית והלחנת שירים באופן פרטי.

השכלה

רימון - סיום מסלול הלחנה והפקה מוזיקלית באולפן.

אוני' תל אביב - תואר בחקר התודעה - (ביולוגיה פילוסופיה)

נספח – סיכומי שיעור – תולדות המוסיקה

תולדות המוסיקה המערבית

מבוא

המוסיקה מהווה ראי אשר בו משתקפות התפתחויות והתרחשויות חברתיות-פוליטיות-כלכליות-טכנולוגיות-מדעיות-פילוסופיות של התקופה והמקום בה נוצרה.

במונח "תולדות המוסיקה המערבית" אנו מקיפים יותר מאלף שנה של התפתחות מוסיקלית: החל מהידע התיאורטי שיש לנו על המוסיקה ביוון העתיקה, דרך השירה הגרגוריאנית החד קולית (בעלת מרקם מונופוני) בימי הביניים המוקדמים, המשך בשירה הרב-קולית (מרקם פוליפוני) ובמוסיקה הכלית (אינסטרומנטאלית) המתפתחת בהדרגה ממוסיקה המיועדת ללווי שירים או ריקודים בלבד למוסיקה מפותחת מאוד בזכות עצמה.

מלבד הנטייה המתמשכת להתפתחות, ניתן להבחין גם בתנודות מחזוריות בהתפתחות המוסיקה. התנודות נעות בין סגנונות מוסיקליים המאופיינים בצלילות, בהירות צורה ומרקם ואיזון, לבין סגנונות מוסיקליים המאופיינים בסחף צלילי, צורות חופשיות, מרקמים גדושים (כתיבה פוליפונית או מרובת כלים) ואולי אף בגודש. כמובן שההכללות הן גסות ובכל תקופה נמצא סממנים מתקופה אחרת - זו שקדמה לה וזו שתבוא אחריה. החלוקה לתקופות גם היא אינה מדויקת שכן מעבר מתקופה אחת למשנתה הוא הדרגתי ובמהלך ההתפתחות הישן והחדש פועלים יחד בכפיפה אחת.

את תולדות המוסיקה באירופה ניתן לחלק לשלוש תקופות על:

- העת העתיקה – מימי הביניים ועד לסוף הרנסנס (בסביבות 1600) זוהי התקופה בה השפה המוסיקלית היא מודלית
- העת החדשה – מתקופת הבארוק ועד לסוף המאה ה-19 (1600-1890 לערך) השפה המוסיקלית היא טונאלית
- והעידן המודרני, (המאה ה-20) בו התפרקה המוסיקה משפה אחידה והחלה להשתמש בכליל שפות וביטויים מוסיקליים.

סממנים נוספים המייחדים כל עידן הם:

העת העתיקה	העת החדשה	העידן המודרני
בעת העתיקה המוסיקה	בעת החדשה יש חילון משמעותי של	בעידן המודרני המוסיקה

הדומיננטיות היא בעיקר דתית	המוסיקה	הפופולארית הופכת למדיום המרכזי
בעת העתיקה המוסיקה הקולית היא הדומיננטית, הצבע הצלילי כמעט אחיד. מושם דגש על טכניקות קומפוזיטוריות המאפשרות כתיבה קונטרפונקטית.	בעת החדשה מתפתחת המוסיקה הכלית, הצבע מתחיל לקבל משמעות וחשיבות מרבית, עד שבמאה ה-19 מתפרסמים ספרי תזמור.	במאה ה-20 מוסט הדגש מהצליל להצללה. מתפתחת המוסיקה האלקטרונית והצבע מקבל חשיבות ראשונית.

שם: _____ תאריך: _____

תולדות המוסיקה המערבית

מבוא

שאלות לחזרה ומחשבה:

- 1) באיזו שפה מוסיקאלית מאופיינת העת העתיקה? _____
- 2) כיצד נקרא המרקם של מוסיקה חד קולית? _____
- 3) כיצד נקרא המרקם של המוסיקה הרב קולית? _____
- 4) כיצד נקראת מוסיקה אינסטרומנטלית בעברית? _____
- 5) כיצד נקראת מוסיקה ווקאלית בעברית? _____
- 6) המוסיקה הכלית התפתחה בהדרגה ממוסיקה ל _____ למוסיקה העומדת בפני עצמה.
- 7) את תולדות המוסיקה באירופה ניתן לחלק ל _____ תקופות על
- 8) באיזו תקופה התפרקה המוסיקה משפה אחידה לריבוי שפות וסגנונות? _____
- 9) באיזו תקופה השפה המוסיקאלית היא טונאלית? _____
- 10) "המוסיקה מהווה ראי אשר בו משתקפות התפתחויות והתרחשויות חברתיות-פוליטיות-כלכליות-טכנולוגיות-מדעיות-פילוסופיות של התקופה והמקום בה נוצרה..." כיצד יכולים

ההיבטים השונים הללו להתבטא ביצירה מוסיקלית?

שם: _____ תאריך: _____

ימי הביניים א'

תקופה: מהמאה החמישית עד ה-16.

רקע: צורת שלטון פיאודלית, הנצרות שולטת והשפה הלטינית הופכת לשפה הרשמית.

סינויים חברתיים בתקופת ימי הביניים

- גידול האוכלוסייה פי 3
- תחילתה של תרבות חילונית: המנזר אינו עוד המרכז היחיד לחיי רוח - האוניברסיטאות הראשונות נפתחות במאה ה-13, ומהוות מרכז תרבותי חברתי ואינטלקטואלי חדש.
- התפתחות הערים כמרכז חברתי (ולא רק המנזרים)

מבחינה היסטורית

פיצול הכנסייה לקתולית (רומא) ואורתודוקסית (קונסטנטינופול) מסעי הצלב 1096-1264 במטרה דתית ופוליטית (כיבוש שטחים) אמנם הדת עדיין במרכז אך נפתחים אופקים חדשים, תרבויות ודתות אחרות. ספרד משתחררת מהכיבוש המורי ומתנצרת.

ארכיטקטורה

גותית, השאיפה למעלה. במקביל להתפתחות הפוליטית. קתדרלת נוטר דאם – המרכז המוזיקאלי הראשון באירופה. הקתדרלות מהוות מוקד חברתי חילוני ולא רק דתי.

ספרות

מתחילים לכתוב רומנים (סיפורים) לא רק בלטינית אלא בשפת המקום. התפתחות רפרטואר חילוני (שלא נועד לביצוע בזמן תפילה בכנסייה) בשפת המקום ולא רק בלטינית

מבצעים מוסיקליים (נגנים)

מתפתחת תופעה שבה אנשים פשוטים מהמעמד הנמוך (סטודנטים) יוצרים, ומבצעים רפרטואר חילוני בעוד שהם נודדים ממקום למקום. טרובדורים - בדרום צרפת, השם שניתן לאנשי האצולה מבצעי הרפרטואר. בד"כ מלווה השירה בכלי נגינה שמכילים את השירה או מחליפים אותה או חוזרים אחריה. הז'אנר האינסטרומנטלי הראשון נקרא אסטמפי ומיועד ללוות ריקוד.

מוזיקה דתית

על מנת למשוך אנשים לנצרות החלו לפתח את האלמנט המוזיקלי בתפילה.

שירה גרגוריאנית – האפיפיור גרגוריוס (590-604) מגבש רפרטואר מוזיקלי שמבוצע על ידי מקהלת נזירים מסודרת, לכל מזמור תפקיד ואופי המתאים לאירועי לוח השנה הנוצרי. עד המאה התשיעית אין עדיין תיווי במוזיקה. תכונתה העיקרית של המוזיקה הגרגוריאנית היא חד-קולית או מונודית. מבנה המנגינה – מנעד צר, מאוד עדין, תוך שימוש מצומצם בקפיצות או מרווחים. בשירה גרגוריאנית, משכי הצליל שווים וארוכים, עם זאת הצליל האחרון בשורה ארוך פי שניים. המוזיקה אינה ממושקלת.

דרכי הטיפול של המוסיקה הגרגוריאנית בטקסט:

סגנון **סילאבי** - לכל הברה טקסטואלית צליל חדש.

סגנון **מליסמטי** - לכל הברה מספר צלילים.

סגנון **ניאומטי** - שניים שלושה צלילים להברה אחת.

אופני הביצוע של הרפרטואר הגרגוריאני:

1. **Direct** – כל המקהלה ביחד.

2. **Antiphon** – המקהלה מפוצלת לשניים.

3. **Responsorial** – ניגוד בין סולן למקהלה.

הערכים המקצביים ברישום תווים של ימי הביניים:

double long	■
long	■
breve	■
semibreve	◆

מזמורים גרגוריאניים (פרקי הקרדו והקיריה מתוך מיסה):

4. XI. c.
Credo in unum De-um, Patrem omnipotentem, fa-
ctorem caeli et terrae, visibilium omnium, et invi-

(x) XIV-XVI. c.

1.

K Y-ri- e * e- lé- i-son. *ij.* Chríste

e- lé- i-son. *ij.* Ký-ri- e e- lé- i-son. *ij.* Ký-

ri- e * e- lé- i-son.

שם: _____ תאריך: _____